

τοποθέτηση for an intersectional approach (inter*app)

Λεγόμαστε *for an intersectional approach* και δραστηριοποιούμαστε από το Δεκέμβρη του 2015 κυρίως στις περιοχές των βορειοανατολικών προαστίων της Αθήνας (Χαλάνδρι, Αγία Παρασκευή, Χολαργός, Μαρούσι). Αρχικά, με μια αφίσα και ένα κείμενο για τον αγώνα της Σάναα Τάλεμπ στο κέντρο κράτησης μεταναστριών του Ελληνικού (Ιανουάριος 2016). Στη συνέχεια βγάλαμε δύο αφίσες για τις έξι απόπειρες βιασμού που έγιναν στο Μαρούσι (Ιούνιος 2016), με επίκεντρο την εναντίωση στην κουλτούρα του βιασμού και την κατασκευή των ανδρισμών. Το Νοέμβρη 2016 συζητήσαμε για την παρουσία των γραφείων της Ελλήνων Συνέλευσης στο Χαλάνδρι για να καταλήξουμε στη συγγραφή ενός κειμένου γι' αυτούς -που μοιράστηκε πόρτα πόρτα στις όμορες γειτονιές. Τον Ιανουάριο του 2017 κολλήσαμε μια αφίσα ενάντια στην εθνική ομοιογένεια, χρησιμοποιώντας τα παραδείγματα του αντισημιτισμού και του αντιμουσουλμανισμού, σε σχέση με τη διαχείριση μειονοτήτων από την ελληνική κοινωνία και το κράτος της.

Επιπλέον, ως συλλογικότητα, συμμετείχαμε στις πορείες για τη Σάναα Τάλεμπ (26.12.2016 και 23.1.2016) που διοργανώθηκαν από τη συλλογικότητα αλληλέγγυοι/ες κρατουμένων στα νότια και στη φεμινιστική πορεία (12.11.2016) που είχε καλεστεί από το συντονιστικό συλλογικοτήτων και ατόμων ενάντια στην κουλτούρα του βιασμού με ένα πανό που έγραφε "Ο ανδρισμός (δήθεν αχαλίνωτη σεξουαλικότητα, ο ρομαντικός ιπποτισμός, οι μάτσο συμπεριφορές, το ελληνικό ταμπεραμέντο) οπλίζει τους βιαστές".

Σε επίπεδο γειτονιάς γράφουμε με σπρέι, κολλάμε αφίσες, μοιράζουμε κείμενα πόρτα πόρτα ενώ έχουμε συμμετάσχει σε έναν αντιφασιστικό συντονισμό συλλογικοτήτων στα βορειοανατολικά (με παρεμβάσεις σε Μαρούσι και Χαλάνδρι).

Η *for an intersectional approach*, σε πρώτη φάση, ξεκίνησε να ασχολείται (μέσα από έναν κύκλο συλλογικής αυτομόρφωσης) με τη συγκρότηση των σύγχρονων υποκειμένων στην ελλαδική επικράτεια, προσπαθώντας να αναλύσει το πως οι αγώνες που δίνονται τα τελευταία χρόνια αποκτούν ολοένα και περισσότερο εθνικά/εθνοποιητικά χαρακτηριστικά. Κεντρικό μεθοδολογικό εργαλείο σε αυτή μας την προσπάθεια είναι η διαθεματικότητα, με την έννοια πως κρίνουμε ότι η πραγματικότητα εμπερικλείει πολλές σχέσεις και δομές εξουσίας που συναρμολογούνται κατασκευάζοντας τα σύγχρονα υποκείμενα. Αυτό σημαίνει πως δεν ψάχνουμε να βρούμε πολλαπλά καταπιεσμένα υποκείμενα αλλά πως προσπαθούμε να δούμε πως χτίζονται κυρίαρχα μέσα από τις σχέσεις εξουσίας. Προσπαθούμε να μην παίρνουμε, δηλαδή, ως δεδομένα τα υποκείμενα αλλά να βλέπουμε πως φτιάχνονται, με ποια περιεχόμενα "επενδύονται" οι κυρίαρχες σχέσεις. Στη διαδρομή αυτή αναγνωρίζουμε, επίσης, πως δεν βρισκόμαστε σε κοινωνικοϊστορικό κενό· υπάρχει ένα ιστορικό βάρος (με εθνικά/εθνοκρατικά, έμφυλα, ταξικά, σεξουαλικοποιητικά συγκεκριμένα χαρακτηριστικά) που βαραίνει τις πλάτες μας. Την ίδια στιγμή, υπάρχουν βιώματα και εμπειρίες που διαχωρίζουν τα (συλλογικά) υποκείμενα ανάλογα με τη θέση τους στην εκάστοτε ιεραρχία. Η σημασία όλων των παραπάνω έγκειται, για εμάς, στο ότι αποτελούν την εναρκτήρια στιγμή συγκρότησης πολιτικών ομαδοποιήσεων (όπως είναι και η ίδια

η *for an intersectional approach*). Από εκεί και πέρα, μένει να γίνει συγκεκριμένα και σε βάθος η προσπάθεια να ασκήσουμε κριτική στις κυρίαρχες σχέσεις.

Για να το κάνουμε αυτό προσεγγίζουμε τις σχέσεις και τα υποκείμενα, τις αρνήσεις τους και τις καταφάσεις τους μέσα από τους άξονες:

- **της (ετεροκανονικής) σεξουαλικότητας,**

Στο εσωτερικό της ελληνικής κοινωνίας ο διαχωρισμός μεταξύ των φύλων παίζει καταστατικό ρόλο. Η υποτίμηση των γυναικείων σωμάτων/ συμπεριφορών/ ικανοτήτων λαμβάνει χώρα στη βάση της οικογένειας. Οι γυναίκες πρέπει να επιτελούν την αναπαραγωγή και φροντίδα του «κυττάρου της ελληνικής κοινωνίας», δηλαδή της οικογένειας ώστε να έχουν τη δυνατότητα να μνημονεύονται ως «άξιοι πολίτες». Ταυτόχρονα, οι άντρες πρέπει να επιτελούν το ρόλο του προστάτη (της οικογένειας και του έθνους). Αυτός ο ρόλος περνάει μέσα από την κυριαρχία του "ελληνικού αρσενικού". Η ετεροφυλοφιλία και οι αντίστοιχες συμπεριφορές (από τους βιασμούς μέχρι το πρότυπο του "ρομαντικού ιππότη" που βρίσκεται εδώ για να σώζει) είναι πυλώνες της κατασκευής των ελλήνων αντρών υπηκόων. Από την άλλη μεριά, η σεξουαλικότητα των "εθνικά άλλων" είναι πεδίο ελαφρώς διαφορετικής διαχείρισης. Η στελέχωση της καταναγκαστικής πορνείας και η εξάσκηση των ελλήνων αντρών σε σώματα μεταναστριών εμπέδωσε ήδη από τη δεκαετία του '90 την εθνική ανωτερότητα των ελλην(ιδ)ων, ενώ . Ο δημόσιος λόγος γύρω από το λεγόμενο "δημογραφικό πρόβλημα" χτίστηκε πάνω στην υποχρεωτική ετεροσεξουαλικότητα των ιθαγενών, συνεπώς οι ομοφυλοφιλικές σχέσεις/πρακτικές επενδύονται και με όρους "εθνικής προδοσίας". Παράλληλα, η έγκληση των ελλην(ιδ)ων να κάνουν ετεροκανονικές οικογένειες χρειάζεται την απειλή πως οι μετανάστ(ρι)ες κάνουν πολλά παιδιά, προκειμένου να λειτουργήσει εκφοβιστικά και με πυγμή.

- **της κυριαρχίας του (αντρικού) φύλου,**

Η ελληνική κοινωνία είναι ένας τόπος όπου ο "δημόσιος" και "ιδιωτικός" χώρος είναι πεδία κυριαρχίας του ανδρικού βλέμματος και του ανδρικού λόγου. Είναι ένας τόπος όπου η σεξουαλικοποιημένη βία και η κακοποίηση είναι καθημερινό βίωμα. Είναι ένας τόπος που αστυνομεύονται όσα σώματα αποκλίνουν και όπου τα υποκείμενα που δεν αποδέχονται τα επιβεβλημένα όρια του φύλου τους στιγματίζονται. Είναι ένας τόπος όπου οι επιθυμίες που δεν συμβαδίζουν με τον (ετερο)σεξισμό καταστέλλονται. Είναι ένας τόπος όπου η αγία ελληνική οικογένεια γαλουχεί τα μέλη της στην «αναγκαιότητα» ύπαρξης έμφυλων ρόλων και διδάσκει την ανδρική επιβολή πάνω στα γυναικεία σώματα ως κάτι φυσιολογικό. Πιο συγκεκριμένα, ξέρουμε ότι υπάρχουν συγκεκριμένες ζώνες μέσα στην πόλη και ώρες μέσα στη μέρα στις οποίες οι γυναίκες δεν μπορούμε να κυκλοφορούμε μόνες μας. Την ύπαρξή και την ασφάλειά μας στον δημόσιο χώρο την αναλαμβάνει το κράτος-πατέρας και την εγγυάται η συνοδεία ενός άντρα προστάτη (πατέρας, γκόμενος, φίλος, αδερφός, γιος) στον οποίο ανήκουμε. Έτσι, όταν βγαίνουμε στον δημόσιο χώρο χωρίς την παρουσία τους, τότε δυνητικά ανήκουμε σε όλους όσους

προσπαθούν να μας επιβληθούν. Σε αυτό το πλαίσιο μαθαίνουμε να δεχόμαστε τη ψυχολογική, λεκτική και σωματική βία πάνω μας, μέσα από σεξιστικά νοήματα/ βλέμματα/ χουφτώματα, να κυκλοφορούμε με φόβο και να πειθαρχούμε σε αυτά.

Η διάχυτη ελληνική αντρική βία γαλουχεί τους άντρες, μαθαίνοντάς τους ότι έχουν τη δυνατότητα να χτυπήσουν όποτε θέλουν, βλέποντας τα γυναικεία¹ σώματα σαν πεδία επιβολής των αντρικών τους προνομίων. Η αντρική ταυτότητα χτίζεται πατώντας πάνω στη διάχυτη σεξιστική και ομοφοβική βία. Οι ανδρισμοί εκφέρονται και επιτελούνται σε καθημερινό, θεσμικό και από-τα-κάτω, επίπεδο. Στα βλέμματα και τα σχόλια στα λεωφορεία, στο 'καμάκι' που συμβολίζει το ελληνικό ταμπεραμέντο της άκρατης σεξουαλικότητας, στην έκφραση του ρομαντικού ιπποτισμού, στην άσκηση ενδοοικογενειακής βίας. Οι έλληνες άντρες εκπαιδεύονται (και) μέσω της κυρίαρχης ανδροκεντρικής πορνογραφίας και μαθαίνουν να εμπεδώνουν τα προνόμιά τους πάνω σε σώματα γυναικών, μεταναστριών, σεξ-εργατριών.

Ζώντας μέσα σε αυτή τη συνθήκη, αναγνωρίζουμε τους βιασμούς ως συμπίκνωση του συνεχούς της έμφυλης καταπίεσης και της αντρικής ετεροσεξιστικής βίας, λειτουργώντας ως υπενθύμιση μιας δυνητικής τιμωρίας και επιβολής πάνω στα σώματα μας. Σε αντίθεση με όσα μας λέει ο κυρίαρχος δημόσιος λόγος, οι βιασμοί δεν είναι ποτέ μεμονωμένα περιστατικά· αντίθετα, πατάνε πάνω στην διάχυτη αντρική βία· πατάνε πάνω στην αντικειμενοποίηση των γυναικείων σωμάτων (μας)· πατάνε πάνω στη διάχυτη αντίληψη των γυναικείων σωμάτων (μας) ως πεδίων επιβολής των προνομίων των αντρών. Πατάνε, επίσης, στην εκμετάλλευση των σωμάτων των μεταναστριών που υποτιμούνται ακόμα περισσότερο αφού δεν εντάσσονται στον εθνικό κορμό.

Η αντρική βία ως δομικό στοιχείο της Ελλάδας αποκρύπτεται και αορατοποιείται η ευθύνη των δραστών. Για το σκοπό αυτό, χρησιμοποιούνται διάφορα εργαλεία: οι ψυχολογικοί χαρακτηρισμοί ('δράκος', 'τρελός') ή/και η υποτιθέμενη "αχαλίνωτη σεξουαλικότητα" έρχονται για να καταστήσουν τους βιασμούς "μεμονωμένα περιστατικά", ενώ όποτε οι δράστες δεν εντάσσονται στον εθνικό κορμό η κατηγορία "βιαστής" χρησιμοποιείται για να συσφίξει το ελληνικό έθνος εναντίον των μεταναστών/ξένων που «μας πηδάνε τις γυναίκες».

- **του (ελληνικού) έθνους,**

Ο ρατσισμός της ελληνικής κοινωνίας είναι άλλο ένα συγκροτητικό της χαρακτηριστικό. Βασικό χαρακτηριστικό επειδή η εθνική ομοιογένεια ήταν ζητούμενο καθώς επεκτεινόταν στα εδάφη της πρώην οθωμανικής αυτοκρατορίας. Οι πρώτοι πληθυσμοί στις πλάτες των οποίων πάτησε η ανάπτυξη ρατσιστικών/ εθνικιστικών μορφών διαχείρισης ήταν οι εθνικές μειονότητες. Και ακριβώς αυτές οι πολιτικές εξόντωσης, απαγόρευσης γλωσσών, αποκλεισμών από τη δημόσια σφαίρα πρέπει να σβηστούν από την ιστορία. Γιατί, κεντρικό δόγμα των απανταχού ελλήνων

¹ Στόχος και πεδίο άσκησης της ετεροσεξιστικής βίας δεν είναι μόνο τα σώματα των γυναικών. Οι ομοφοβικές και τρανσφοβικές επιθέσεις (η ένταση των οποίων αυξάνεται) αντικατοπτρίζουν την επένδυση της φύσης. Και, ως γνωστόν, οι έλληνες προστατεύουν τη φύση τους όσο καλύτερα (δηλαδή βιαιότερα) μπορούν.

είναι το αίσθημα φιλοξενίας. Φανταστείτε, όμως, τι θα έλεγαν για την ελληνική φιλοξενία οι Τσάμηδες, οι Εβραίοι, οι Πομάκοι. Καταλαβαίνουμε πολύ καλά, λοιπόν, ότι η (θεωρούμενη) ανυπαρξία μειονοτήτων στην Ελλάδα είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για να αρνούνται οι έλληνες το ρατσισμό τους. Η απάλειψη της μνήμης των πολιτικών περιθωριοποίησης και αποκλεισμού όσων εθνοτικών ομάδων είχαν και έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά είναι απαιτούμενη προκειμένου να εφαρμόζονται πολιτικές εναντίον των μετανασ(ρι)ών και λειτουργούν και επικουρικά για την εθνική συσπείρωση του 'λαού'.

Περνώντας στο σήμερα, βλέπουμε ότι οι μετανάστες και οι μετανάστριες αντιμετωπίζονται ως οι εχθροί που απειλούν την «καθαρότητα» την «ομοιογένεια» και τη «συνέχεια» του έθνους. Ο εθνικός κορμός ενισχύεται μέσα από τη ρατσιστική βία και εκμετάλλευση, τα υποτιμητικά βλέμματα, τους ελέγχους, τους ξυλοδαρμούς, τις δολοφονίες, τους πνιγμούς και τα στρατόπεδα κράτησης. Το πρώτο βήμα είναι η παρανομοποίηση της ζωής των μετανασ(ρι)ών. Η διαχείριση από το ελληνικό κράτος του αριθμού των μετανασ(ρι)ών που θα έχει χαρτιά και θα μπορεί να τύχει της εκμετάλλευσης πηγαίνει χέρι χέρι με τον αποκλεισμό τους από το δημόσιο χώρο.

Η υποτίμηση των εθνικά ξένων χτίζεται παράλληλα με την υπερτίμηση των ντόπιων (ως ντόπιων). Ο ελληνικός πατριωτισμός, όντας το απαραίτητο υπόστρωμα, έχει στη φαρέτρα του διάφορα όπλα προς αυτή την κατεύθυνση. Καταρχάς, τον φυλετικό εθνικισμό που πατάει πάνω στη (δήθεν) «βιολογική ανωτερότητα» των ελλήνων, την αρτιότητα των σωμάτων. Κυρίαρχη θέση στο συλλογικό φαντασιακό, όμως, έχει και ο πολιτισμικός εθνικισμός που χτίζει τη διαχρονική συνέχεια του ελληνικού πολιτισμού. Μια αυστηρή διάκριση μεταξύ των δύο αυτών μορφών εθνικισμού δεν είναι πολιτικά ριζοσπαστική: τόσο το αίμα όσο και ο πολιτισμός θεωρούνται αναλλοίωτα (ελληνικά) χαρακτηριστικά που πρέπει να είναι κυρίαρχα. Έτσι, η υποτιθέμενη ελληνική υπεροχή απέναντι στους ξένους δεν έχει μόνο τη ρατσιστική όψη της βιολογίας, αλλά περιλαμβάνει και την εναλλακτική ανωτερότητα των θετικών χαρακτηριστικών του έθνους. Όχι ως άμεση υποτίμηση των ξένων, αλλά ως έμμεση ανωτερότητα των ελλήνων. Την ίδια στιγμή, όσοι και όσες δεν χωράνε στις κατηγορίες αυτές, είναι εσωτερικοί εχθροί της ελληνικής κοινωνίας.

Ο ελληνικός εθνικισμός, από την άλλη μεριά, δεν αποσκοπεί μόνο στην υποτίμηση των εθνικά ξένων στο εσωτερικό. Συνδέεται με τα επεκτατικά συμφέροντα του ελληνικού κράτους. Στην εξωτερική πολιτική, κάθε έλληνας εθνικιστής κατηγορεί τις άλλες χώρες για εθνικισμό και μίσος εναντίον των ελλήνων. Προαναγγέλλει την κυριαρχία του ελληνικού έθνους και πολιτισμού παγκοσμίως και επιτίθεται στις γειτονικές χώρες (Αλβανία, Τουρκία, Μακεδονία κλπ) ως χώρες βαρβάρων, έχοντας σαν όραμα μια «αυτόνομη [δηλ. ελληνική] βόρεια ήπειρο», το πώς «θα τελειώσουμε με τους Τουρκομογγόλους» κ.ο.κ. Έτσι, στις αρχές τις δεκαετίας του '90, μετά την κατάρρευση της κομμουνιστικής Γιουγκοσλαβίας και με όχημα το όνομα του κράτους της Μακεδονίας, υπήρξε ενδοκρατικός ανταγωνισμός για την πολιτική που θα έπρεπε να ασκήσει σε βάρος του νεοσύστατου κράτους. Η άσκηση επεκτατικής εξωτερικής πολιτικής περιελάμβανε εξάλλου και την αποστολή ελλήνων νεοναζί εθελοντών που συμμετείχαν με χαρά στη γενοκτονία της Σρεμπρένιτσα -ενώ σύσσωμο το ελληνικό πόπολο στήριζε τους σέρβους ομόδοξους αδερφούς. Σήμερα, βασικό στόχο αποτελεί η Τουρκία.

- της (ορθόδοξης χριστιανικής) θρησκείας,

Η ορθόδοξη θρησκεία έπαιξε κομβικό ρόλο στη συγκρότηση του ελληνικού έθνους και κράτους. Αφενός επειδή αποτέλεσε ένα από τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά της ζητούμενης εθνικής ομοιογένειας. Αφετέρου επειδή η σύνδεση του φορέα της ορθόδοξης εκκλησίας με το ελληνικό κράτος ήταν συνθήκη απαραίτητη τόσο αναφορικά με την επέκταση σε Μακεδονία και Θράκη όσο και αναφορικά με τη στήριξη εθνικιστικών/ ρατσιστικών/ μισογυνιστικών/ ομοφοβικών αντιλήψεων διάχυτων στην ελληνική κοινωνία. Δύο βαρύνουσας σημασίας επιτεύγματα της ορθόδοξης θρησκείας είναι η ενίσχυση και διάδοση του αντισημιτισμού και του αντιμουσουλμανισμού. Αυτά προέκυψαν από την (ιστορικά και πολιτικά αναγκαία) αντιπαράθεση με τις κοινότητες που είχαν άλλη θρησκεία. Εδώ είναι χρήσιμο να κάνουμε μια παρένθεση για όσα ακολουθούν. Τόσο ο αντισημιτισμός όσο και ο αντιμουσουλμανισμός δεν εξαντλούνται σε μια θρησκευτική αντιπαράθεση.

- i. Ο αντιμουσουλμανισμός όπως είναι λογικό αποτέλεσε ένα ισχυρό συγκροτητικό στοιχείο της ελληνικής εθνικής ταυτότητας (αφού συνδέει τη γλώσσα, τη θρησκεία, την εξωτερική πολιτική – επέκταση του ελληνικού κράτους με την κατασκευή του ελληνικού έθνους ως ομοιογενούς πληθυσμού). Έτσι, η ίδρυση του ελληνοχριστιανικού κράτους ταυτίζεται με τη σύγκρουση με τον μουσουλμανικό εξωτερικό εχθρό. Η σημασία του ορθόδοξου χριστιανισμού για το χτίσιμο του έθνους και της αγίας ελληνικής οικογένειας εκφράζεται στον καθημερινό λόγο από τον αντι-τουρκισμό με άρωμα αλύτρωτων πατρίδων μέχρι εμπράκτως με πογκρόμ εναντίον μεταναστ(ρι)ών που προέρχονται από κράτη με επίσημη θρησκεία το Ισλάμ.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αντιμουσουλμανισμού είναι η διαχείριση της κοινότητας των Τσάμηδων, ακριβώς επειδή τον αναδεικνύει ως έναν κόμβο που αφορά τόσο την εσωτερική ομοιογένεια της ελληνικής εθνικής κοινότητας, όσο και εργαλείο της εξωτερικής πολιτικής του ελληνικού κράτους. Το βόρειο κομμάτι της Θεσπρωτίας αποτελεί ζωτικό γεωστρατηγικό σημείο των επιδιώξεων του ελληνικού κράτους για επέκταση στην Αλβανία. Συνεπώς, οι αλβανόφωνοι μουσουλμάνοι Τσάμηδες (μια κοινότητα που μιλούσε άλλη γλώσσα και είχε άλλη θρησκεία) ήταν εμπόδιο στα σχέδια αυτά. Η διαχείρισή της, λοιπόν, την περίοδο 19-19 είχε ως εξής: αρχικά, απαλλοτριώθηκαν οι περιουσίες τους, περιθωριοποιήθηκαν χωροταξικά και εγκληματοποιήθηκαν. Στη συνέχεια – και μετά την ήττα στη μικρασιατική εκστρατεία το 1922 – επιδιώχθηκε ανεπιτυχώς η ανταλλαγή των Τσάμηδων με πρόσφυγες από τη Μ. Ασία. Επειδή όμως οι Τσάμηδες αντιτάχθηκαν σ' αυτό το σχεδιασμό, το ελληνικό κράτος εγκατέστησε τους μικρασιάτες πρόσφυγες στις περιοχές αυτές. Το κράτος, με τον τρόπο αυτό, δημιούργησε μια αντιπαράθεση μεταξύ δύο πληθυσμών με σκοπό να επιτευχθεί η ομοιογένεια στη

νευραλγική περιοχή της Θεσπρωτίας. Η κατάληξη της ιστορίας ήρθε με την εθνοκάθαρση των Τσάμηδων από τους στρατιώτες του Ζέρβα (Ιούνιος 1944), με πρόσχημα το ότι οι Τσάμηδες στήριζαν τους ναζί κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

- ii. Σήμερα ο διάχυτος στην ελληνική κοινωνία αντισημιτισμός εκφράζεται κυρίως με συνωμοσιολογικού τύπου ρητορική στην οποία τόσο ο κομμουνισμός, η ομοφυλοφιλία, ο μουσουλμανισμός, οι μετανάστες, όσο και το χρηματοπιστωτικό σύστημα, οι τράπεζες, το μνημόνιο, το ΔΝΤ, η Ε.Ε., οι «προδότες πολιτικοί» κλπ. είναι δημιουργήματα των Εβραίων. Οι Εβραίοι στις αφηγήσεις αυτές ταυτίζονται με τον εκφυλισμό, τη νομαδικότητα (δηλαδή τη μη ταύτισή τους με ένα συγκεκριμένο έθνος-κράτος), τον αιώνιο θύτη: αντίστοιχα, στις ίδιες αφηγήσεις αναθερμαίνεται η εθνική συνέχεια των ελλήνων, η σύμφωνη με τη φύση επιτέλεση των φύλων, η ταύτισή τους με τον τόπο του ελληνικού κράτους. Σ' αυτή τη λογική, η υποθετική αναγέννηση του ελληνικού έθνους θα πρέπει να καταπολεμήσει τους Εβραίους τους προαιώνιους εχθρούς του ελληνισμού που «ελέγχουν τις τύχες του κόσμου».

Αυτό, βέβαια, που έχει διάρκεια περισσότερο από έναν αιώνα είναι ο αντισημιτισμός των ελλήνων. Από τη σύσταση του ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα ο εβραϊκός πληθυσμός αντιμετώπιστηκε ως εσωτερικός εχθρός. Η ίδια η επανάσταση του 1821 τον έθεσε στο στόχαστρο εξοντώνοντας όλους τους Εβραίους της Τρίπολης αναδεικνύοντας τη σφαγή στον εθνικό ύμνο της Ελλάδας. Το αντισημιτικό αυτό πάθος συνεχίστηκε να εκφράζεται με πογκρόμ εναντίον εβραϊκών κοινοτήτων (Κέρκυρα 1891, εμπρησμός του καταυλισμού Κάμπελ στη Θεσσαλονίκη το 1931) και κορυφώθηκε με τη συμμετοχή ελλήνων χριστιανών στον εκτοπισμό του 86% του συνολικού εβραϊκού πληθυσμού της Ελλάδας στα στρατόπεδα εξόντωσης. Ο αντισημιτισμός ήταν και είναι ένα όπλο για να επιτευχθεί η εθνική ομοιογένεια στη βάση της χριστιανορθόδοξης θρησκείας ενώ η σύνδεση των Εβραίων με τον κομμουνισμό χρησιμοποιήθηκε για να στιγματίσει, αρχικά, το νεότευκτο εργατικό κίνημα της Ελλάδας, διατηρώντας την εθνική καθαρότητα των αγώνων. Εξάλλου, η στάση και τα κηρύγματα της εκκλησίας της Ελλάδας δικαιολογούσαν την ενεργή συμμετοχή με την μπάντα των θυτών και διοχέτευαν το μίσος εναντίον των Εβραίων.² Παράλληλα με την ιδεολογική επικράτηση του αντισημιτισμού πήγαιναν και τα υλικά οφέλη· η απαλλοτρίωση, δηλαδή, των εβραϊκών περιουσιών (κατά τη διάρκεια του Ολοκαυτώματος) από έλληνες πολίτες. Από τη σφαγή όλων των Εβραίων της Τριπολιτσάς

² Το πιο γλαφυρό παράδειγμα είναι ο Κοσμάς ο Αιτωλός (που έζησε το 18ο αιώνα), ο οποίος δίδασκε πως οι Εβραίοι αγωνίζονται εναντίον του θεού της ορθοδοξίας και γι' αυτό είναι όργανα του σατανά. Αυτό που κατάφερε να πετύχει, διόλου ασήμαντο για την εθνική συνοχή της περιοχής της Ηπείρου, ήταν να μεταφερθεί το παζάρι της πόλης των Ιωαννίνων από την ημέρα της Κυριακής (μέρα αργίας των χριστιανών) στην ημέρα του Σαββάτου (μέρα αργίας της ιουδαϊκής θρησκείας). Έφερε έτσι καίριο πλήγμα στο εβραϊκό εμπόριο της περιοχής, αναδιατάσσοντας παράλληλα τη δημόσια σφαίρα. Την ίδια στιγμή, βρήκε και ένθερμους χρηματοδότες των ιεροδιδασκαλείων που ίδρυσε, στο πρόσωπο των γιαννιωτών ελλήνων εμπόρων. Τελικά, κατάφερε να γίνει και άγιος της ορθόδοξης εκκλησίας, αποταμιεύοντας τον αντισημιτικό θρύλο που κατηγορεί τους Εβραίους για τη δολοφονία του από τους Τούρκους.

το 1821, το Ολοκαύτωμα με την εξόντωση του 80% των ελλήνων Εβραίων και τη μετά χαράς απαλλοτρίωση των εβραϊκών περιουσιών, μέχρι τους βανδαλισμούς εβραϊκών νεκροταφείων σ' όλη τη διάρκεια του 21ου αιώνα και την αναβίωση των εθίμων του "καψίματος του Ιούδα", αναδεικνύεται η διαχρονικότητα του αντισημιτισμού, η συμμετοχή του εθνικού κορμού, το σιγοντάρισμα του ελληνικού κράτους αλλά και η αποσιώπηση των παραπάνω στο δημόσιο λόγο.

- της (μικροαστικής) τάξης

Ζούμε σε μια κοινωνία ταξικής εκμετάλλευση στην οποία η εθνική αφήγηση πηγαίνει χέρι χέρι με την ταξική ειρήνη. Η εθνική ενότητα αντλεί τη δύναμή της από την αποσιώπηση των ταξικών διαφορών. Ενώ δηλαδή υπάρχουν διαφορετικά ταξικά συμφέροντα, προωθείται μια αντίληψη που ενοποιεί τους προλετάρειες/ους και τα αφεντικά στη βάση του έθνους. Την ίδια στιγμή, ταυτίζονται τα συμφέροντα όσων αναγκάζονται να δουλεύουν για να μπορέσουν να ζήσουν με αυτούς που πληρώνουν προκειμένου να αντλούν την εργασιακή μας δύναμη.

Η άντληση υπεραξίας από την εργασιακή δύναμη, βέβαια, απαιτεί αφενός "ελεύθερα" υποκείμενα αφετέρου απαιτεί υποκείμενα που θα είναι ήδη υποτιμημένα με κάποιο τρόπο. Με τον τρόπο αυτό, η ταξική εκμετάλλευση πατάει πάνω στο ρατσισμό και το σεξισμό.³ Μέσω της θεσμικής και από-τα-κάτω υποτίμησης των εθνικά ξένων επιτρέπεται η παρανομοποίηση των μεταναστ(ρι)ών και η περαιτέρω εκμετάλλευσή τους. Παράλληλα, η παρανομοποίηση περιλαμβάνει έναν δημόσιο λόγο περί «κρατικής ανικανότητας» διαχείρισης της μετανάστευσης, πίσω από τον οποίο ξεδιπλώνεται άρτια η στρατηγική που τους και τις καθιστά φθηνό εργατικό δυναμικό στα χέρια των ντόπιων αφεντικών. Αυτή η στρατηγική αντανάκλαται και στην περίπτωση των εργατικών διεκδικησών τους που δεν θα γίνουν δεκτές ως κομμάτι των εργατικών αγώνων, ούτε θα αντιμετωπιστούν ως ζήτημα του εργατικού δικαίου από κανένα συνδικαλιστικό όργανο αλλά ως απειλή για την δημόσια τάξη και από την ελ.ας με ελέγχους στα χαρτιά και απελάσεις. Έτσι, φτάσαμε στις αόρατες θέσεις εργασίας να βρίσκονται μετανάστ(ρι)ες που αναλαμβάνουν την αναπαραγωγή της ελληνικής οικογένειας, από την οικιακή εργασία μέχρι την φροντίδα παιδιών και ηλικιωμένων. Να ασκείται η ελληνική αρρενωπότητα πάνω σε κορμιά μεταναστ(ρι)ών σεξεργατριών και σε κακοποιημένα κορμιά θυμάτων τράφικινγκ.

Επιπλέον, η ταξική διαστρωμάτωση της ελληνικής κοινωνίας στηρίχτηκε στην μικροϊδιοκτησία (σπίτια, χωράφια, μικρές επιχειρήσεις, 'ελεύθεροι επαγγελματίες') και την αντίστοιχη ιδεολογική κυριαρχία της συνεχούς προσπάθειας αποφυγής της προλεταριακής συνθήκης με ατομικά μέσα. Οι εργατικοί αγώνες έχασαν τον πολυεθνικό χαρακτήρα της δεκαετίας του '30, λοιδορήθηκαν, καταστάλθηκαν, διαμεσολαβήθηκαν, αφομοιώθηκαν όσο ήταν εφικτό. Η απόπειρα περαιτέρω υποτίμησης της ζωής των προλετάρων που λαμβάνει χώρα στις μέρες μας κουβαλάει από την μία

³ Πολύ σημαντικό τέτοιο παράδειγμα στις σύγχρονες εποχές του (υποτιθέμενου) ξεπεράσματος των ιεραρχήσεων στο όνομα της φιλελεύθερης αγοράς είναι οι τομείς εργασίας των τρανς ατόμων, όπου αναδεικνύουν με πικρό τρόπο ότι η έκφραση ταυτότητας φύλου, όπως και ο ρατσισμός, δομεί μια σχέση εξουσίας επί της οποίας πατάει η εργασιακή υποτίμηση των υποκειμένων αυτών.

το ιστορικό βάρος μιας ήττας αλλά και των ορίων της εργατικής ταυτότητας και από την άλλη την ολοένα και περισσότερο μικροαστικοποίηση και εθνικοποίηση των υποκειμένων. Αυτή την ήττα και αυτά τα όρια οφείλουμε να συζητήσουμε.

Κλείνοντας,

αναγνωρίζουμε πως όλες οι παραπάνω σχέσεις εξουσίας συναρθρώνονται μεταξύ τους ενώ (σε επίπεδο δημόσιου λόγου και συνείδησης) η εναντίωση σε αυτές αντιμετωπίζεται ως εχθρός που απειλεί την καθαρότητα, την ομοιογένεια και τη συνέχεια του ελληνικού έθνους.

Εντός αυτής της κυριαρχίας επιθυμούμε να βαθύνουμε τις ρωγμές και να συνθέσουμε μια διαθεματική προσέγγιση που να περιλαμβάνει περισσότερες κοινωνικές σχέσεις και περισσότερα πολιτικά εργαλεία από τις κλασικές θεωρήσεις που κυριαρχούν στο σημερινό ανταγωνιστικό κίνημα. Ως ένα μικρό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση σας καλούμε να δείτε και αυτή την τοποθέτηση.

Συντροφικά

for an intersectional approach

Για να βλέπετε τι λέμε και τι κάνουμε (ή άμα θέλετε να επικοινωνήσουμε)

inter-app.espivblogs.net

inter.app@espiv.net

(04.2017)